

SVIZOVE STRANI

[novice]

• **22. april 2003 * Ljubljana**
Ob podpisu Socialnega sporazuma za obdobje 2003-2005 Sviz javno pisal Ekonomskemu socialnemu svetu RS. Sporazum so podpisali Vlada RS, delodajalske in delojemalske organizacije. Sviz sporazuma ni podpisal, saj ni bil povabljen k pogajanju. Glavni tajnik Sviza Branimir Štrukelj je v njem predsednika ESS med drugim vprašal, ali ima sporazum splošno veljavo in velja za vse ali samo za njegove podpisnice. Odgovoril je, da sporazum velja le za podpisnike.

• **22. april 2003 * Kranj**
Sestanek predsednice predstavnikov Območnega odbora Sviza Kranj Vlaste Sagadin, državnega sekretarja za srednje šolstvo Elida Bandlja ter ravnatelja in Svizove sindikalne zaupnice Srednje tekstilne in obutvene šole Kranj. Pogovarjali so se o problemu presežnih delavcev, ki nastajajo na omenjeni šoli zaradi ukinitve poklicnih programov. To je posledica osipa vpisa v srednje poklicne šole oziroma splošnega večjega zanimanja za gimnazije. Rešitev vidijo v možnostih medsebojnega povezovanja srednjih poklicnih šol v sklopu novonastajajoče mreže srednjih poklicnih šol.

• **24.-25. april 2003 * Bruselj**
Seja odbora za enake možnosti pri izobraževalni internacionali za Evropo. (Več v Mednarodno)

• **27. maj 2003 * Ankara**
Simpozij o izobraževanju in dodatnem usposabljanju učiteljev. Tovrstne simpozije pripravljata turški učiteljski sindikat Egitim-sen, na njih turški šolski strokovnjaki predstavljajo aktualno problematiko izobraževanja v Turčiji. Simpozija se je poleg ostalih tujih predstavnikov, namestnika generalnega sekretarja Izobraževalne internacionalne, profesorjev londonske in capetownske univerze udeležila tudi Damijana Zelnik, svetovalka Glavnega odbora Sviza za mednarodno dejavnost, ki je predstavila položaj učiteljev v Sloveniji.

• **6. maj 2003 * Ljubljana**
Seja Izvršilnega odbora Sviza Slovenije. Sedemčlanski odbor je med drugim razpravljal o povabilu Vlade RS na posvetovalno konferenco, ki naj bi jo poleg vlade sestavljali tudi predstavniki reprezentativnih sindikatov gospodarstva in javnega sektorja. Na konferenci naj bi skupaj obravnavali mnenja in pobude sindikatov ter vladna stališča o plačni politiki in kolektivni pogodbi. Izvršilni odbor je ugotovil, da so pred odločitvijo o imenovanju predstavnika Sviza na posvetovalno konferenco potrebna nekatera dodatna pojasnila o statusu in nalogah posvetovalne konference.

• **7. maj 2003 * Bruselj**
Glavni tajnik Sviza Branimir Štrukelj na seji Izvršilnega odbora Evropskega sindikalnega odbora za izobraževanje (ETUCE). Med drugim so razpravljali o možnostih reorganiziranja tega odbora ob včlanitvi novih sindikatov z vstopom desetih novih držav v EU.

• **9. maj 2003 * Ljubljana**
Seja predsedstva Sindikalne konference kulturnih organizacij Sviza. Člani so obravnavali predlog Kolektivne pogodbe za javni sektor zlasti o delu, ki govori o razvrščanju orientacijskih delovnih mest s področja kulture v plačne razrede in o dodatkih. Sklenili so, da na predlog pripravijo konkretne pripombe. Govorili so tudi o tem, da je treba Ministrstvo za kulturo RS opozoriti na nujno zastopanje sindikata v svetih zavodov.

• **12.-14. maj 2003 * Ljubljana**
Obisk predstavnikov Samostalnega sindikata Srbije. Sviz je gostil predstavnika srbskih šolskih sindikalistov in jim predstavil vlogo sindikata v Sloveniji. Srbski kolega sta si ogledala Osnovno šolo Marije Vrhovnik, kjer jih je sprejel ravnatelj Oton Račević, in Gimnazijo Ledino, kjer jim je šolo predstavil ravnatelj Roman Vogrinc, o delu sindikata na gimnaziji pa jima je spregovorila Svizova sindikalna zaupnica Jadranka Simič. O izobraževalnem sistemu so se pogovarjali z Ljubico Lukan z Ministrstva za šolstvo, znanost in šport. Sviz se v imenu svojih gostov in v svojem imenu zahvaljuje vsem omenjenim, ki so ju sprejeli in jim tudi zelo nazorno v praksi predstavili slovenski šolski sistem.

• **13. maj 2003 * Ljubljana**
Seja predsedstva Sindikalne konference predšolske vzgoje. Med drugim je obravnavalo predlog sprememb Zakona o vrtcih. S 1. 9. letos naj bi vpeljal nižje normative za skupine otrok: te bi se zmanjšale za dva. Predvidene spremembe pa dopuščajo, da lokalne skupnosti kot ustanoviteljice vrtcov po svoji finančni zmoglosti same odločijo o morebitnem večjem normativu. Predsedstvo temu nasprotuje - po številu različne skupine otrok po občinah bi povzročile različno kakovostno vzgojo. Podpira pa organiziranje mreže javnih vrtcev.

• **15. maj 2003 * Ljubljana**
Sviz pisal Uradu predsednika Vlade RS glede vloge nove posvetovalne konference. Med drugim sprašuje, kakšen status naj bi imela stališča, sprejeta na tej konferenci, ki zadevajo plačno politiko. Sviz tudi zanima, kakšno vlogo naj bi ta konferenca imela glede na Ekonomski socialni svet.

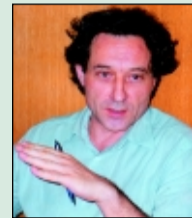
• **Sestanek Sviza in Ministrstva za šolstvo in šport.** Predsedstvo Sindikalne konference visokega šolstva in znanosti Sviza in predstavniki Ministrstva za šolstvo, znanost in šport so se pogovarjali o integralnem financiranju visokega šolstva, izmenjali mnenja o predlagani uvrstitvi orientacijskih delovnih mest v visokem šolstvu v predlog Kolektivne pogodbe za javni sektor in izmenjali stališča do morebitne samostojne kolektivne pogodbe za visoko šolstvo in raziskovalno dejavnost.

• **19. maj 2003 * Ljubljana**
Sestanek med Svizom in rektorjem Univerze v Ljubljani. Predsedstvo Sindikalne konference visokega šolstva in znanosti Sviza se je sestalo z rektorjem dr. Jožetom Mencingerjem. Predstavniki Sviza so se seznanili s stališči vodstva univerze do integralnega financiranja visokega šolstva, do predlagane uvrstitve orientacijskih delovnih mest v visokem šolstvu v predlogu Kolektivne pogodbe za javni sektor in do morebitne samostojne kolektivne pogodbe za visoko šolstvo in raziskovalno dejavnost.

• **21. maj 2003 * Maribor**
Posvet sindikalnih zaupnikov Svizovega območnega odbora Podravje. Na posvetu se je zbralo približno sto zaupnikov. Glavni tajnik Sviza Branimir Štrukelj jih je seznanil s pogajanjmi za Kolektivno pogodbo za javni sektor. Govorili so tudi o nastajanju mreže poklicnih šol.

[uvodnik]

PRED NAMI SO BURNI ČASI: PAMET V ROKE!

Bilo je že popoldne, v petek, 15. maja, ko mi je Terezija, vodja tajništva GO Sviza izročila značilno, veliko rjavo ovojnico, na kateri je bilo pod žigom Ministrstva za notranje zadeve z roko izpisano "s kurirjem", v zgornjem desnem kotu pa z velikimi črkami odtisnjeno ZELO NUJNO. Rjava, zelo nujna ovojnica, ki jo prejmem v petek popoldne, ne more pomeniti nič dobrega; toliko izkušenj že imam, da se o tem ne bi smel motiti. In se tudi nisem! Minister Rado Bohinc je v imenu Vlade Republike Slovenije podpisal *Pobudo za pričetek pogajanj o usklajevanju plač v javnem sektorju do leta 2005 in predlog zakona o dopolnitvah zakona o sistemu plač v javnem sektorju - skrajšani postopek* in ju naslovil na dva ducata sindikatov v javnem sektorju.

Za običajno birokratsko latovščino se skrivajo dramatični predlogi: da se avgustovska uskladitev izhodiščne plače ne izpelje; da se za leto 2004 in 2005 dogovorimo o uskladitvi osnovnih plač, ki bo v javnem sektorju za pol nižja od uskladitve v gospodarstvu, da se za zaposlene v javnem sektorju razveljavi 238. člen Zakona o delovnih razmerjih, ki jim zagotavlja dodatek na delovno dobo najmanj v višini 0,5 odstotka od osnovne plače. Med palice je vlada položila tudi sočen korenček: neizvedena uskladitev izhodiščne plače za avgust 2003 se bi prenesla v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki bi ga država za zaposlene v javnem sektorju začela vplačevati julija prihodnjega leta. Če bi vlada želela uresničiti predloge, kar pomeni pogoditi se s sindikati, bi morala to storiti do konca julija. Za razliko od večine sindikatov, ki zavračajo pogajanja o že dogovorjeni avgustovski uskladitvi izhodiščne plače, Glavni odbor Sviza pogajanj ob določenih predpostavkah ni zavrnil, vendar ni rekel, da se s predlogom vlade strinja! Še več, pogajati se je pripravljen le, če bi se vnaprej dogovorili, kako se bodo poviševale plače v javnem sektorju, ko bomo s skupnimi močmi znižali inflacijo. To stališče smo oblikovali ob

predpostavki, da bo vlada v celoti spoštovala aneks h Kolektivni pogodbi za dejavnost vzgoje in izobraževanja, ki zaposlenim zagotavlja postopno usklajevanje plač vsakega prvega julija v letih 2003, 2004, 2005 in 2006.

Toda - ali je pobuda vlade stvarna? Se je sploh mogoče v dobrih dveh mesecih z zaposlenimi v javnem sektorju dogovoriti o zahtevnih vprašanih usklajevanja plač v prihodnjih letih in spremembah Zakona o sistemu plač, ki zajema tudi spremembo dodatka za delovno dobo? Še posebno, ker se vlada in sindikati že mesece vsak četrtek pogajamo o izjemno pomembni Kolektivni pogodbi za javni sektor, v kateri bodo opredeljena razmerja med osnovnimi plačami posameznih poklicev za leta in morda celo desetletja. Vlada je hkrati predlagala, da se začnemo konec avgusta pogajati tudi o spremembah vseh kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev v javnem sektorju. To stopnjuje občutek, da se vlada loteva panika ... Ni več gotovo, če bo mogoče 1. 1. 2004 zares začeti z novim plačnim sistemom. Ali pa gre za bolj pretkana taktiko? Vlada morda računa, da bodo sindikati zavrnili vse njene predloge, zato ji ne bo preostalo nič drugega, kot da socialni dialog zamenja z zakonsko prisilo? Pogajanja o novi določitvi plač, vladni predlogi o spremembi plačnega zakona in opustitvi avgustovske uskladitve, nesoglasja v vladni koaliciji o teh predlogih in nesoglasja med sindikati ter hudi spori v posameznih sindikatih napovedujejo nepredvidljive in zapletene čase. Svizu je v preteklem obdobju z odločnimi zahtevami - nekateri so nas celo zmerjali z militantneži - uspelo izboriti pomembna zboljšanja za naše članice in člane, vendar so zdaj drugi časi: bolj kot junaške prsi, žuganje in povišane tone potrebujemo poglobljen premislek pred vsako odločitvijo.

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

[v središču]

DEVETLETKA PRED "DNEVOM D"

Septembra se bo začelo zares prav v vseh slovenskih šolah. Postopno bo začela izzvenevati osemletka in tudi v praksi se bomo - eni prej, drugi pozneje, vsi pa do šolskega leta 2008/2009 - spoprijeli z novostmi, ki jih prinaša devetletna osnovna šola. Verjetno zdaj že vsi razmišljamo drugače, marsikatero novost, nov prijem, drugačno delo smo že preskusili v razredu. Razčistili smo s sabo, s preteklim načinom dela, premlili novosti s kolegi. Vsaka šola ima svoje posebnosti - prostorske, kadrovske, finančne ... - in zato so prijemi za prehod v devetletko različni. Prednost imajo tisti, ki se že leto, dve ali tri gredo šolo po novem. Znanje so jim dobre plače, bolj spretno se bodo ognili morebitnim čerem.

V letih poskusnega vpeljevanja devetletke so kolegi opozorili na marsikatero zadrego, težavo, premalo premišljeno rešitev in razblinili strah pred marsikatero neznanko. Učitelji praktiki ne zanikajo prednosti novega načina dela, opozarjajo pa na slabosti sistema in na pomanjkljivo izpolnjevanje pogojev za uspešen potek vzgojno-izobraževalnega dela. Največkrat omenjajo težave pri sestavi urnikov, zagotavljanju okoliščin za uspešno timsko delo, neizpolnjevanju kadrovskih pogojev in slabe možnosti pridobivanja dodatnega znanja. Marsikatera šola nima ustreznih prostorskih razmer, oprema za pouk z novimi prijemi je pomanjkljiva ali je ni. Količina administrativnega dela se je pretirano razbohotila. Tudi o normativih ima še marsikdo pripombe. Še vedno niso povsem razblinjeni pomisleki o opisnem ocenjevanju in zunanji diferenciaciji pouka.

O navedenih pripombah smo v sindikatu povedali že marsikaj, z njimi smo seznanili predstavnike Ministrstva za šolstvo, znanost in šport. Objavljamo nekaj mnenj kolegov in vas vabimo k razmisleku in dejanjem.

Irena, Lipovec
Osnovna šola "8 talcev" Logatec

ZADREGE Z URNIKI

Vpeljava devetletke pomeni poleg vsebinskih sprememb tudi precej organizacijskih in administrativnih. Menim, da so slednje šibka točka novega sistema.

Sestava urnikov ter njihova prilagoditev prostorskim in kadrovskim zahtevam predstavlja za marsikatero šolo velik problem. V mislih imam predvsem organizacijo dela v zadnjem triletju, ko se pojavijo izbirni predmeti in nivojski pouk. Težko je sestaviti takšne urnike, ki bi bili vedno ugodni tako za učence kot učitelje. Omenjam urnike (množina!), kajti prav vsak učenec ima v zadnjem triletju svoj urnik. Težave so večje, kjer šole ponudijo preveč izbirnih predmetov in se učenci lahko odločajo zelo na široko. Praksa je že pokazala, da preveč izbirnih predmetov otežuje

sestavo trdnih urnikov. Posledica so mnoge proste ure, ko moramo za učence organizirati drugačne oblike dela ali varstva.

Druga težava je birokratizacija učiteljevega dela. Mnoge evidence, spremenjeni dnevniki in redovalnice, vpeljava novih dnevnikov za preostalo učiteljevo delo, vpisi, ki se podvojijo oz. celo potrojijo v treh različnih dokumentih, itd. Vse to je dodatno administrativno delo, ki ga morajo opraviti prav vsi učitelji, ne glede na to, ali so razredniki ali ne. Delo razrednika ni ob vsej tej povečani administraciji vseh učiteljev prav nič manjše.

Na novosti in s tem dodatno administrativno delo naletimo tudi pri zaključnih nacionalnih preskusih znanja, pri katerih se o vsakem učencu vodi obsežna evidenca, pišejo zapisniki ... Skratka: veliko papirja za (menda) večjo objektivnost ocenjevanja. Včasih se ne morem znebiti občutka, da so birokratske spremembe predvsem izraz nekega kroničnega nezaupanja v učiteljevo delo.

Vlasta Sagadin
Osnovna šola Orehek Kranj

ZUNANJA DIFERENCIACIJA

Zunanja diferenciacija kot prilagajanje učnega okolja, predmetnika in didaktičnih prijemov različnim sposobnostim učencev predpostavlja, da bodo učenci laže in uspešneje napredovali - če bodo institucionalno razvrščeni po vnaprej načrtovani t. i. kvalitativni vertikali. Naša šolska zakonodaja predpisuje za devetletko zunanjo diferenciacijo pri slovenščini, tujem jeziku in matematiki.

Ob tem se poraja vrsta vsebinskih in operativnih vprašanj, poglavito vprašanje pa je prav gotovo določitev pojma učne sposobnosti. Ker je vprašanje osebnostne rasti v teoriji in praksi že po svoji naravi dialektično odprto, ga nikakor ne bi smeli zoževati le na tiste prvine, ki jih je mogoče preverjati po logično-analitični poti. Še manj primerno je celostne osebnostne učne potenciale posameznih učencev pod administrativno prisilo šolske zakonodaje zapirati v nivoje po zgolj tistih sposobnostih, ki so evalvacijski preverljive. Namesto njih bi morali bolj poglobljeno razviti fleksibilno diferenciacijo (če je le mogoče glede na značilnosti posameznih šolskih okolišev), predvsem pa oblike in metode pouka, ki dopuščajo in spodbujajo notranjo individualizacijo.

Milan Koželj
Osnovna šola Cerkno

OPISNO OCENJEVANJE

Težko si predstavljamo kakovosten pouk naravoslovja in tehnike v 4. razredu pri 26 učencih v oddelku. Kljub dobri volji in pripravljenosti za delo bomo prisiljeni poučevati po starih, klasičnih oblikah dela.

SVIZOVE STRANI

Učitelji športne vzgoje opozarjajo, da nimajo ustreznega gradiva (učbenika) za športno vzgojo, še manj za izbirne predmete. Prepuščeni so svoji iznajdljivosti, pogoji za izpeljavo programa pa zahtevah devetletke so slabi.

Učiteljice angleščine menijo, da je opisno ocenjevanje v 4. razredu, kjer naj bi otroke predvsem spodbujali k učenju tujega jezika, nepotrebno zapravljjanje časa. Opozarjajo na veliko več administrativnega dela v zadnjih dveh razredih. Ob integraciji otrok s posebnimi potrebami vprašujejo, ali smo učitelji dovolj usposobljeni za istočasno delo z njimi in drugimi učenci, ki tudi zahtevajo celega učitelja.

Magda Pužem
Osnovna šola Naklo

NESMOTRNO S ČASOM

Učim slovenščino, zato opozarjam na nekaj težav, ki nastajajo pri tem predmetu.

Učitelji so zaradi zunanje diferenciacije v 8. in 9. razredu prisiljeni timsko delati. Najmanj eno skupno uro na teden potrebujejo, da se dogovorijo, kako bo potekalo nivojsko delo. Ob vsaki daljši odsotnosti, čeprav samo enega učitelja, se sistem hitro podre. Tudi sestava kontrolne naloge je po novem obvezno skupinsko delo vseh učiteljev, saj morajo biti zajeti cilji vseh treh ravni. Za uspešno timsko delo je treba učiteljem zagotoviti ustrezen čas in prostor.

Nacionalni preskus znanja je sestavljen iz ustnega in pisnega dela. Ustni izpit (govorni nastop učenca) je treba opraviti pri rednem pouku, torej se tako izgubi najmanj osem ur, sicer zelo potrebnih za uresničitev programa. Pri izpitih je ogromno administrativnega dela, od posredovanja teme učencem, vpisovanja njihove izbire in ocenjevalne liste, določanja datumov nastopov do pisanja zapisnika.

Ocene morajo biti v 9. razredu zaključene že do 20. maja, kar je občutno prezgodaj. Vsak, ki je kdaj učil, ve, kako težko je krotiti učence po konferenci.

Težavo predstavlja tudi dodatni pouk, pri katerem se učenci pripravljajo na tekmovanja. Zaradi izbirnih predmetov, ki so praviloma ob koncu ali začetku pouka, praktično ni mogoče zbrati učencev k uram za pripravo na tekmovanja.

Tina Primožič
Osnovna šola Naklo

TIMSKO NAČRTOVANJE

Narava dela v prvem razredu devetletke zahteva po normativih in standardih delo druge strokovne delavke (delo v dvojici), če je v razredu 15 in več učencev. Strokovno, kakovostno, uspešno, celostno prepleteno in harmonično je lahko delo v dvojici le takrat, ko je takšno tudi poprejšnje načrtovanje. Skupno načrtovanje, usklajevanje idej, iskanje močnih področij, harmonično prepletanje znanja in izkušnje učiteljice in vzgojiteljice ter konstruktivno sodelovanje med obema je nujno. Le nekateri ravnatelji so v treh letih vpeljavanja devetletnega programa dojeli, da je za sodelovalno delo v dvojici potreben čas - čas po pouku, ki je razviden iz šolskega urnika, da sta takrat obe delavki razbremenjeni vseh drugih dejavnosti, da skupaj v miru načrtujeta za naslednji dan, naslednji sklop, morda za naslednji teden. Hkrati naredita tudi evalvacijo minulega dela, ugotovita, kaj je že opravljeno, kje sta bili uspešni in na kaj morata biti bolj pozorni, da bo njihovo delo še kakovostnejše.

Vendar praksa na vseh šolah ne kaže stvarnosti, ki smo je bili deležni le nekateri. Marsikje imajo težave s časovnim usklajevanjem načrtovanja dela vzgojiteljice z učiteljico, kajti vzgojiteljica po

pouku nadaljuje svoje delo v podaljšanem bivanju, za načrtovanje v dvojici pa preostane le čas po 16. ali 17. uri. Učiteljica takrat večinoma že sama načrtuje - v šoli ali doma -, podrobnosti o vzgojno-izobraževalnem delu pa usklajuje z vzgojiteljico naknadno ali po telefonu. Takemu načrtovanju dela, žal, ne moremo več reči načrtovanje v dvojici.

Obe strokovni delavki imata prav tako precej dela s predpisano dokumentacijo, predvsem razredničarka, ki je zanjo tudi odgovorna. Gre za zapisovanje opisnih ocen po preverjanju doseženih standardov znanja v redovalnico ob koncu vsakega trimestra in nato še ob koncu šolskega leta (četrti zapis), ko je treba vse usvojen standarde znanja celega leta zapisati v celoto. Ob vsem načrtovanju dela učiteljici in vzgojiteljici to jemlje dodatni čas. S strogo varovanim računalniškim programom, ki vsebuje osebne podatke učencev, strokovna delavka izpolni spričevala z opisno oceno, za vsak predmet točno predpisano število vrstic. Nato vse natisne na predpisane obrazce. Do tega cilja je potrebnih kar nekaj zahtevnih korakov. Naučiti se je treba delati s predpisanim programom in pridobiti ustrezne in zadostne izkušnje.

Leta poskusne vpeljave devetletne osnovne šole so prinesla nove strategije dela. Na operativni ravni vzgojno-izobraževalnega dela se to kaže v drugačnih oblikah dela - delo v dvojici, timsko delo, sodobni prijem in modeli poučevanja. Tako poučevanje zahteva tudi drugačen prijem pri načrtovanju in evalvaciji. To je lahko le posledica drugačne miselnosti. In ta se začne in konča v glavah izvajalcev. Naradimo nekaj v njih, da si bomo upali zahtevati pogoje za drugačno delo! Za delo v praksi, ne za delo, zapisano na uradnih papirjih.

Mojca Tomažin
Osnovna šola Krmelj

[mednarodno]

Bruselj, 24.-25. april 2003

SEJA ODBORA ZA ENAKE MOŽNOSTI PRI IZOBRAŽEVALNI INTERNACIONALI ZA EVROPO.

Bruseljska seja Odbora za enake možnosti je namenila tokrat posebno pozornost predstavitvi ženske mreže, ki deluje v Mednarodni konfederaciji svobodnih sindikatov Srednje Evrope in združuje že 30 ženskih skupin. Delovanje mreže je predstavila koordinatorica mreže za Srednjo in Vzhodno Evropo Jasna A. Petrovič, novinarka in publicistka s Hrvaške. Opozorila je na velike težave, s katerimi se soočajo sindikati v državah v tranziciji:

- nezakonito zaposlovanje
- neenako plačilo moških in žensk za enako delo
- izplačila plač v ovojnicah
- slaba zaščita žensk v kolektivnih pogodbah dejavnosti, kjer ni določil o socialni varnosti žensk, ki so tudi varuhinje družin

Ker se razmere v državah pri zaposlovanju in varstvu žensk slabšajo, je Jasna A. Petrovič predlagala ustanoviti žensko mrežo tudi v okviru Izobraževalne internacionale.

Drugi del dvodnevne seje je bil namenjen pripravi gradiva za 4. kongres Izobraževalne internacionale, ki bo julija 2004 v Braziliji v Portu Alegre. Ena od vsebinskih tem na kongresu bo tudi pravica poučevati in pravica učiti se. V dveh skupinah smo predstavniki 15 držav predlagali nekaj podtem: velikost razredov, izobrazba učiteljev, plače, privatizacija javnih šol, še vedno velika nepismenost v nekaterih državah, učiteljeve pravice, izobraževanje učiteljev, partnerstvo med učitelji, učenci in starši.

VLASTA SAGADIN

Turčija - Carigrad

KRŠENJE PRAVIC SINDIKALISTOV

Turško pritožbeno sodišče je 29. aprila odločilo o prid turškega učiteljskega sindikata Egitim-sena. Šest njegovih članov, vključno z njegovim predsednikom, in ostali vodilni sindikalisti so bili obsojeni na 15 mesecev zapora "zaradi sodelovanja na nedovoljenem shodu in zaradi neupoštevanja opozoril, naj se razidejo". Izobraževalna internacionala je decembra lani protestirala pri tur-

[napovednik]

27. maj 2003 * Ljubljana

Seja Izvršilnega odbora Sviza Slovenije.

2.-4. junij 2003 * Luksemburg

Posvetovalna seja Regionalnega odbora Izobraževalne internacionale za Evropo.

ški vladi zaradi kršenja pravic sindikata. Vendar to ni bilo zadnje dejanje pregona proti turškemu kolegom. Sojenje se bo ponovno začelo, tokrat pred kazenskim sodiščem, nova sodba bo znana v šestih mesecih.

Kolumbija

UČITELJI UMORJENI

V Kolumbiji se nadaljujejo napadi in nasilje nad učitelji, pripadniki tamkajšnjega učiteljskega sindikata. Letos je bilo tako ugrabljenih in ubitih že 17 učiteljev. 26-milijonska Izobraževalna internacionala je ponovno pozvala vse svoje sindikalne članice, da pritisnejo na kolumbijsko vlado, naj javno obtoži zločin. Obenem od kolumbijske vlade zahteva, naj vpelje temeljito preiskavo umorov in zagotovi varnost učiteljev.

[pravna pisarna]

Odgovarja ANA IGLIČ

pravna.pisarna@sviz-sl.si

ODPOVED IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

Novi Zakon o delovnih razmerjih je t. i. tehnološke viške uredil nekoliko drugače in bistveno zmanjšal raven pravic delavcev.

Ko preneha potreba po opravljanju določenega dela zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških ali strukturnih razlogov, delodajalec poda redno odpoved iz poslovnih razlogov. Pred odpovedjo mora delodajalec delavca pisno obvestiti o nameravani odpovedi. Delodajalec mora podati odpoved najpozneje v 30 dneh od seznanitve z razlogi in najpozneje v šestih mesecih od nastanka razloga.

Po vročitvi odločbe o prenehanju delovnega razmerja začne teči za delavca odpovedni rok, ki je vezan na delovno dobo pri delodajalcu, in znaša:

- 30 dni, če ima delavec manj kot pet let delovne dobe pri delodajalcu;
- 45 dni, če ima delavec najmanj pet let delovne dobe pri delodajalcu;
- 75 dni, če ima delavec najmanj petnajst let delovne dobe pri delodajalcu;
- 150 dni, če ima delavec najmanj petindvajset let delovne dobe pri delodajalcu.

Glede na to, da je prejšnji Zakon o delovnih razmerjih določal šestmesečni odpovedni rok ne glede na delovno dobo, novi zakon ureja to neprimerno slabše za delavce.

Novi Zakon o delovnih razmerjih pa je znižal tudi odpravnine. Tako po novem delavcu pripada odpravnina v višini:

- 1/5 osnove iz prejšnjega odstavka za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu več kot eno leto do pet let;
- 1/4 osnove iz prejšnjega odstavka za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu več kot petnajst let;
- 1/3 osnove iz prejšnjega odstavka za vsako leto dela pri delodajalcu, če je zaposlen pri delodajalcu nad petnajst let.

Pri tem je treba opozoriti, da se v skladu s 7. členom zakona v šolstvu uporablja 40. člen Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja, ki določa, da pripada delavcu, ki mu preneha delovno razmerje iz operativnih razlogov, 50 odstotkov njegove plače v zadnjih treh mesecih za vsako leto dela v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

[najdebata]

DODATNE GOVORILNE URE

Na Svizovem forumu poteka od srede aprila debata o predvidenih dodatnih govorilnih urah. Povzročilo jo je stališče Glavnega odbora Sviza, ki se je odzval na ministrske javne besede o dodatnem času, za učence in dijake. Takole so se pogovarjali in komentirali ministrovo idejo:

"Če bi bili v šoli urejeni ustrezna prehrana in pravica do odmora, nam ne bi bilo težko biti na razpolago učencem in staršem. Rade volje bi v šoli ostajala tudi do 16. ure (seveda z namenom, da vse v zvezi s šolo pustim v šoli) pa tudi med počitnicami bi v službi z veseljem delala tisto, kar moram sicer za pouk početi doma, medtem ko sosedje mislijo, da imam počitnice."

"Največkrat sem v službi od sedmih do dveh, včasih celo ob popoldnevih - delo z učenci, govorilne ure, roditeljski sestanki. Tudi ob sobotah - seveda z učenci. Sedim na popoldanskih konferencah - pedagoških in redovalnih. Ekskurzije so ves dan, šole v naravi po ves teden - z nočjo vred. Včasih delam doma za šolske potrebe že zgodaj popoldne, sedim pozno v noč pred računalnikom, odgovarjam in kličem starše iz šole in od doma ..."

"Niste pomislili, da se za ministrovim predlogom (prvotno 5 dodatnih ur, potem 3) skriva nekaj drugega? V EU namreč Zakon za zaščito otrok (do 16. leta) zahteva enourni odmor po petih strnjenih urah pouka. Torej gre verjetno za počasno prilagoditev zakonodaji EU in prehod na popoldanski pouk, kar pomeni 5 dodatnih ur učiteljeve navzočnosti na šolah!"

Vabimo vas, da spremljate razpravo še naprej in tudi sami sodelujete v forumu na www.sviz-sl.si

[neprezrto]

SPREMEMBE ZAKONA O VRTCIH

Najpomembnejši je finančni razlog, kajti število otrok je eno od osnovnih meril za določitev cene. Znižanje števila otrok v skupinah avtomatično pomeni dvig cene programa v vrtcih.

"...fleksibilni normativ, ki se uvaja z zakonom, bo omogočil, da bo pristojni organ lokalne skupnosti ustanoviteljice lahko glede na razmere in položaj dejavnosti odločil, da se število otrok v oddelku poveča največ za dva otroka." (V zakon ne bomo predlagali zapisa o izključitvi otroka iz vrta, Večer, 15. 5. 2003)

Vlada ugotavlja, da so se od leta 1996 pomembno spremenili tudi demografski podatki, zato je Zakon o vrtcih zrel za prenovu. Vlada pojasnjuje, da namerava z zakonskimi spremembami "zagotoviti takšne pogoje za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje, ki bodo zagotavljali njen nadaljnji razvoj in upoštevali dejanske finančne zmognosti občin." Z zakonom namerava vlada preučiti, da nekatere občine ob polni uveljavitvi zakonskih normativov za vrtec ne bi zmogle stroškov, zato želi zakon spremeniti tako, da bodo normativi raztegljivi po meri občinskih žepov. (Zakon o vrtcih zrel za prenovu, Delo, 16. 5. 2003)

Več si lahko preberete na Svizovih spletnih straneh: www.sviz-sl.si, Sviz v medijih.